

Warszawa, dnia 3 kwietnia 2026 r.

Poz. 463

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 27 marca 2026 r.

w sprawie krajowych środków zwalczania zgnilca amerykańskiego pszczół

Na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2025 r. o zdrowiu zwierząt (Dz. U. poz. 1795) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa krajowe środki zwalczania, które stosuje się w przypadku podejrzenia wystąpienia lub potwierdzenia wystąpienia u zwierząt zgnilca amerykańskiego pszczół.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) czerw – łączną nazwę stadiów rozwojowych pszczoły miodnej od jaja do poczwarki;
- 2) gniazdo – zabudowaną plastrami część ula składającą się z:
 - a) rodni przeznaczonej do składania jaj przez matkę pszczelą i do wychowu czerwiu oraz gromadzenia pierzgi i części miodu,
 - b) miodni przeznaczonej do gromadzenia miodu, zwykle oddzielonej od rodni kratą odgradową;
- 3) pasieka – nieograniczony albo ograniczony teren wraz ze znajdującymi się na nim pniami pszczelimi, budowlami i urządzeniami pasiecznymi;
- 4) pień pszczeli – ul wraz z zasiedlającą go rodziną pszczelą i plastrami stanowiącymi gniazdo;
- 5) plaster – woskową dwustronną konstrukcję sześciokątnych komórek, zbudowaną przez pszczoły robotnice;
- 6) potwierdzenie zgnilca amerykańskiego pszczół w pasiece – stwierdzenie objawów klinicznych zgnilca amerykańskiego pszczół w rodzinie pszczelej potwierdzone dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych;
- 7) przesiedlenie pszczół – oddzielenie dorosłych pszczół od czerwiu oraz zakażonego drobnoustrojami środowiska ulowego przez:
 - a) przeniesienie dorosłych pszczół wraz z matką pszczelą do nowego lub odkażonego ula, wyposażonego w ramki z węzą, i poddanie ich co najmniej 24-godzinemu głodzeniu albo
 - b) przeniesienie dorosłych pszczół wraz z matką pszczelą do rojnicy (transportówki), poddanie ich co najmniej 24-godzinemu głodzeniu, a następnie osadzenie w nowym lub odkażonym ulu, wyposażonym w ramki z węzą;
- 8) rabunek – odbieranie przez pszczoły robotnice miodu lub zapasów pokarmu obcym rodzinom pszczelimi, w szczególności w okresie bezpożytkowym;
- 9) rodzina pszczelej – zorganizowane zbiorowisko osobników pszczoły miodnej, złożone zwykle z jednej matki pszczelej, pszczół robotnic i trutni oraz czerwiu;

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1000).

- 10) stwierdzenie przetrwalników w pasiece – stwierdzenie w wyniku badań laboratoryjnych czynnika chorobotwórczego w pobranym z rodziny pszczelej materiale innym niż chorobowo zmieniony lub martwy czerw;
- 11) ul – konstrukcję dla pszczół wraz z wyposażeniem zwykle składającym się z ramek, beleczek, zatworów, mat ocieplających i nadstawek, zbudowaną z drewna lub innych materiałów.

§ 3. 1. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku stwierdzenia przetrwalników w pasiece dokonuje przeglądu rodzin pszczelich.

2. W ramach przeglądu, o którym mowa w ust. 1, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza badanie kliniczne wszystkich rodzin pszczelich znajdujących się w pasiece.

3. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku braku podejrzenia wystąpienia zgnilca amerykańskiego pszczół informuje posiadacza pszczół o działaniach mogących zredukować obecność czynnika chorobotwórczego i zapobiegających dalszemu jego rozwojowi, w szczególności:

- 1) regularnej i sukcesywnej wymianie plastrów na ramki z węgą wytworzoną z wosku poddanego procesowi sterylizacji;
- 2) przesiedlaniu pszczół;
- 3) poddawaniu procesowi sterylizacji wosku pozyskanego z plastrów;
- 4) niepozostawianiu w pasiece niezabezpieczonych przed dostępem pszczół pustych uli, sprzętu pszczelarskiego i plastrów;
- 5) kontroli plastrów z czerwiem podczas przeglądu rodziny pszczelej;
- 6) bieżącym oczyszczaniu i odkażaniu wyposażenia, sprzętu i urządzeń pasiecznych oraz wycofanych z użytkowania uli, w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- 7) niewprowadzaniu do pasieki rodzin pszczelich o nieznanym stanie zdrowotnym;
- 8) ograniczeniu okoliczności sprzyjających rabunkom, w szczególności przez:
 - a) dokarmianie rodzin pszczelich po ustaniu lotów pszczół,
 - b) zabezpieczenie plastrów z miodem lub z zapasami pokarmu przed dostępem pszczół,
 - c) ograniczenie czasu przeglądu rodzin pszczelich,
 - d) niepozostawianie otwartych gniazd,
 - e) zmniejszenie wylotu ula rabowanej rodziny pszczelej,
 - f) uszczelnienie pni pszczelich,
 - g) utrzymywanie w pasiece tylko silnych rodzin pszczelich.

§ 4. 1. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku podejrzenia wystąpienia zgnilca amerykańskiego pszczół niezwłocznie podejmuje czynności mające na celu wykrycie lub wykluczenie tej choroby.

2. Czynności, o których mowa w ust. 1, obejmują w szczególności:

- 1) dochodzenie epidemiologiczne;
- 2) badanie kliniczne wszystkich rodzin pszczelich znajdujących się w pasiece.

3. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku stwierdzenia objawów klinicznych zgnilca amerykańskiego pszczół wskazujących na wystąpienie tej choroby w rodzinach pszczelich pobiera od każdej z nich próbki do badań diagnostycznych, zabezpiecza je, znakuje i wysyła do laboratorium, o którym mowa w art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 12 oraz z 2025 r. poz. 1795).

4. Rodzaj próbek pobieranych do badań diagnostycznych od rodzin pszczelich wykazujących objawy kliniczne zgnilca amerykańskiego pszczół oraz sposób ich pobierania i wysyłania jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

5. Powiatowy lekarz weterynarii w okresie oczekiwania na wyniki badań diagnostycznych:

- 1) informuje o podejrzeniu wystąpienia zgnilca amerykańskiego pszczół powiatowych lekarzy weterynarii właściwych ze względu na miejsce położenia pasiek – w przypadku ustalenia w ramach dochodzenia epidemiologicznego, że czynnik chorobotwórczy mógł być przeniesiony do innej pasieki lub z innej pasieki;
- 2) nakazuje oznakowanie pni pszczelich, w których znajdują się rodziny pszczele podejrzane o wystąpienie zgnilca amerykańskiego pszczół;

- 3) zakazuje:
- a) przemieszczania z pasieki oraz do pasieki:
 - pni pszczelich, rodzin pszczelich, pszczół, matek pszczelich i plastrów,
 - uli i ich wyposażenia,
 - sprzętu i narzędzi używanych do pracy w pasiece,
 - produktów pszczelich,
 - b) pozyskiwania produktów pszczelich od rodzin pszczelich podejrzanych o wystąpienie zgnilca amerykańskiego pszczół,
 - c) używania do karmienia pszczół produktów pszczelich pochodzących z pasieki, w której podejrzewa się wystąpienie zgnilca amerykańskiego pszczół.

§ 5. Powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w § 4 ust. 5 pkt 1, po otrzymaniu informacji o podejrzeniu wystąpienia zgnilca amerykańskiego pszczół oraz na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka może przeprowadzić badanie kliniczne rodzin pszczelich znajdujących się w pasiece, której dotyczy ta informacja.

§ 6. 1. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku potwierdzenia zgnilca amerykańskiego pszczół w pasiece wyznacza tę pasiekę jako ognisko choroby oraz:

- 1) stosuje środki, o których mowa w § 4 ust. 5 pkt 3 lit. a;
- 2) zakazuje pozyskiwania produktów pszczelich od rodzin pszczelich, w których stwierdzono zgnilca amerykańskiego pszczół;
- 3) nakazuje:
 - a) spalenie chorego pnia pszczelego po uprzednim zabiciu pszczół lub
 - b) spalenie chorej rodziny pszczelej i jej gniazda po uprzednim zabiciu pszczół, lub
 - c) przesiedlenie pszczół z chorej rodziny pszczelej oraz spalenie jej gniazda,
 - d) przeprowadzenie oczyszczania i odkażania:
 - pozostałych po chorych rodzinach pszczelich uli, w przypadku gdy ule nie zostały unieszkodliwione przez spalenie,
 - sprzętu, narzędzi oraz odzieży ochronnej używanych przy utrzymywaniu rodzin pszczelich,
 - sprzętu, narzędzi oraz odzieży ochronnej używanych do pozyskiwania produktów pszczelich,
 - miejsc dotychczasowego utrzymywania chorych rodzin pszczelich
 - w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- 4) pobiera od każdej rodziny pszczelej niewykazującej objawów klinicznych zgnilca amerykańskiego pszczół próbki do badań diagnostycznych, zabezpiecza je, znakuje i wysyła do laboratorium, o którym mowa w art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

2. Rodzaj próbek pobieranych do badań diagnostycznych od rodzin pszczelich niewykazujących objawów klinicznych zgnilca amerykańskiego pszczół w pasiekach wyznaczonych jako ognisko choroby oraz sposób ich pobierania i wysyłania jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

3. Nakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 3 lit. a–c, powiatowy lekarz weterynarii stosuje w zależności od jego oceny, uwzględniającej porę roku, liczbę rodzin pszczelich w pasiece, zaawansowanie rozwoju zgnilca amerykańskiego pszczół, kondycję i wielkość rodzin pszczelich oraz stan techniczny uli i rodzaj materiału, z którego zostały one wykonane.

4. Po przeprowadzeniu analizy ryzyka powiatowy lekarz weterynarii może zezwolić na przemieszczenie z ogniska choroby produktów pszczelich pozyskanych od rodzin pszczelich niewykazujących objawów klinicznych zgnilca amerykańskiego pszczół, w ramach sprzedaży bezpośredniej lub do zastosowania związanego z obróbką zapewniającą inaktywację przetrwalników, z tym że nie mogą być one przeznaczone do karmienia pszczół.

5. W przypadku stwierdzenia przetrwalników w pasiece wyznaczonej jako ognisko choroby, w próbkach pobranych zgodnie z ust. 1 pkt 4, powiatowy lekarz weterynarii nakazuje:

- 1) przesiedlenie pszczół oraz spalenie gniazda każdej z rodzin pszczelich, w których wykryto czynnik chorobotwórczy wywołujący zgnilca amerykańskiego pszczół;
- 2) przeprowadzenie oczyszczania i odkażania uli pozostałych po rodzinach pszczelich, w których wykryto czynnik chorobotwórczy wywołujący zgnilca amerykańskiego pszczół, w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

6. Czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i ust. 5, przeprowadza się pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii.

§ 7. 1. W przypadku wyznaczenia ogniska choroby przez powiatowego lekarza weterynarii określa się:

- 1) obszar zapowietrzony w rozumieniu art. 4 pkt 42 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniającego i uchylającego niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.), zwany dalej „obszarem zapowietrzonym”, sięgający co najmniej 3 km od ogniska choroby, uwzględniając czynniki geograficzne, administracyjne, ekologiczne i epidemiologiczne odnoszące się do zgnilca amerykańskiego pszczoł oraz kontrolowanych obiektów;
- 2) sposób oznakowania obszaru zapowietrzonego.
 2. Na obszarze zapowietrzonym można stosować środki określone w art. 27 ust. 2 pkt 3 lit. b oraz pkt 7–11, 17 i 23–26 ustawy z dnia 21 listopada 2025 r. o zdrowiu zwierząt.
 3. Na obszarze zapowietrzonym powiatowy lekarz weterynarii dokonuje w terminie 30 dni od dnia wyznaczenia obszaru zapowietrzonego przeglądu rodzin pszczelich w pasiekach.

§ 8. Środek, o którym mowa w art. 25 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2025 r. o zdrowiu zwierząt, stosuje się do czasu, gdy:

- 1) powiatowy lekarz weterynarii w badaniu klinicznym wszystkich rodzin pszczelich w ognisku choroby przeprowadzonym co najmniej po 6 tygodniach od zastosowania środków, o których mowa w § 6 ust. 1 i 5, nie stwierdzi objawów klinicznych zgnilca amerykańskiego pszczoł, a oczyszczenie i odkażenie zostało przeprowadzone w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia, lub
- 2) znajdujące się w ognisku choroby wszystkie rodziny pszczele lub pnie pszczele zostały unieszkodliwione, a oczyszczenie i odkażenie zostało przeprowadzone w sposób określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.²⁾

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *S. Krajewski*

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 lipca 2016 r. w sprawie zwalczania zgnilca amerykańskiego pszczoł (Dz. U. poz. 1123), które utraciło moc z dniem 18 marca 2026 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 21 listopada 2025 r. o zdrowiu zwierząt (Dz. U. poz. 1795).

Załączniki do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia 27 marca 2026 r. (Dz. U. poz. 463)

Załącznik nr 1**SPOSOBY OCZYSZCZANIA I ODKAŻANIA**

1. Osoby wykonujące zabiegi oczyszczania i odkażania powinny być zaopatrzone w ochronne okulary lub maski, kombinezony lub fartuchy oraz rękawice i buty gumowe w celu ochrony przed poparzeniem lub zatruciem środkami używanymi do wykonywania tych zabiegów.

2. Oczyszczanie polega na usunięciu substancji mogących zawierać czynniki chorobotwórcze z pasieki, pni pszczelich, uli, sprzętu i narzędzi pasiecznych oraz na ich unieszkodliwieniu.

3. Oczyszczanie wykonuje się przy użyciu środków fizycznych – narzędzi ręcznych, sprzętu mechanicznego lub wody pod ciśnieniem.

4. Oczyszczanie ula wykonuje się przez wyskrobanie wszystkich powierzchni ze szczególnym zwróceniem uwagi na wewnętrzne kąty oraz inne zagłębienia i szczeliny ula.

5. Oczyszczanie sprzętu, narzędzi i urządzeń służących do utrzymywania rodzin pszczelich można w szczególności wykonać przez mechaniczne usunięcie pozostałości produktów pszczelich.

6. Unieszkodliwienie materiału zakaźnego pozyskanego podczas oczyszczania uli, sprzętu, narzędzi i urządzeń służących do utrzymywania rodzin pszczelich może być przeprowadzone przez spalenie w bezpiecznym miejscu na terenie pasieki lub w bezpośrednim jej sąsiedztwie.

7. Odkażanie polegające na niszczeniu czynników chorobotwórczych obecnych w środowisku przeprowadza się przy użyciu:

- 1) środków fizycznych, w tym:
 - a) przez spalenie albo opalenie elementów oraz sprzętów drewnianych, opalenie wnętrza drewnianych uli i sprzętów metalowych,
 - b) użycie wysokiej temperatury przez zanurzenie w płynnym wosku parafinowym o temperaturze 160 °C przez co najmniej 10 minut;
- 2) produktów biobójczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 24, z późn. zm.), zwanych dalej „produktami biobójczymi”.

8. Powierzchnie skażonego sprzętu i narzędzi po mechanicznym oczyszczeniu poddaje się odkażeniu produktem biobójczym zawierającym podchloryn sodu jako substancję czynną.

9. Ule drewniane nadające się do dalszego użytkowania, po ich oczyszczeniu, odkaża się przez:

- 1) opalenie płomieniem lampy benzynowej lub gazowej albo
- 2) opalenie przez napełnienie ula do połowy suchą słomą lub papierem, a następnie podpalenie jego zawartości i utrzymanie ognia aż do zbrązowienia drewna ula, lub
- 3) wyszorowanie ścian wewnętrznych i zewnętrznych ula produktem biobójczym zawierającym podchloryn sodu jako substancję czynną.

10. Ule z tworzyw sztucznych (styropianowe, poliuretanowe) po ich oczyszczeniu odkaża się przez wyszorowanie ścian wewnętrznych i zewnętrznych produktem biobójczym zawierającym podchloryn sodu jako substancję czynną.

11. Elementy uli drewnianych o mniejszych gabarytach (korpusy) i drewnianego wyposażenia uli (belecзки, ramki, podkarmiaczki) po ich oczyszczeniu można odkażać przez:

- 1) zanurzenie na 10 minut w podgrzany do temperatury 160 °C wosku parafinowym;
- 2) zanurzenie na 20 minut w roztworze produktu biobójczego zawierającym podchloryn sodu jako substancję czynną.

12. W przypadku potwierdzenia zgnilca amerykańskiego pszczoł w pasiece wosk pozyskany w tej pasiece przed jego ponownym zastosowaniem w pszczelarstwie powinien zostać poddany sterylizacji podczas procesu autoklawowania w temperaturze 121 °C, w ciśnieniu 0,1 MPa, przez 30 minut.

13. Teren przed skażonymi ulami odkaża się przez posypanie lub polanie produktem biobójczym zawierającym podchloryn sodu jako substancję czynną, a następnie przekopanie na głębokość 30 cm.

14. Ubrania ochronne osób wykonujących czynności przy utrzymywaniu rodzin pszczelich zakażonych zgnilcem amerykańskim pszczoł odkaża się przy użyciu produktu biobójczego zawierającego podchloryn sodu jako substancję czynną.

15. Ręce osób wykonujących czynności przy utrzymywaniu rodzin pszczelich zakażonych zgnilcem amerykańskim pszczoł po ich umyciu odkaża się przy użyciu produktu biobójczego przeznaczonego do odkażania rąk.

Załącznik nr 2

RODZAJ PRÓBEK POBIERANYCH DO BADAŃ DIAGNOSTYCZNYCH OD RODZIN PSZCZELICH WYKAZUJĄCYCH OBJAWY KLINICZNE ZGNILCA AMERYKAŃSKIEGO PSZCZÓŁ I OD RODZIN PSZCZELICH NIEWYKAZUJĄCYCH OBJAWÓW KLINICZNYCH ZGNILCA AMERYKAŃSKIEGO PSZCZÓŁ W PASIEKACH WYZNACZONYCH JAKO OGNISKO CHOROBY ORAZ SPOSÓB ICH POBIERANIA I WYSYŁANIA

I. Rodzaj próbek pobieranych do badań diagnostycznych od rodzin pszczelich wykazujących objawy kliniczne zgnilca amerykańskiego pszczoł oraz sposób ich pobierania i wysyłania

1. Od rodzin pszczelich wykazujących objawy kliniczne zgnilca amerykańskiego pszczoł pobiera się do badań diagnostycznych plaster lub jego wycinek o powierzchni co najmniej 20 cm², zawierający w komórkach jak najwięcej chorobowo zmienionego lub martwego czerwiu.

2. Pobierany plaster lub jego wycinek nie powinien zawierać miodu.

3. Każdy plaster lub jego wycinek oddzielnie umieszcza się w papierowym opakowaniu, na którym zapisuje się numer pnia pszczelego wraz z numerem próbki pozwalającym na jej identyfikację.

4. Opakowanie, o którym mowa w ust. 3, umieszcza się w pudełku zabezpieczającym plastry lub ich wycinki przed zgnieceniem.

5. Na opakowaniu zewnętrznym pudełka, o którym mowa w ust. 4, zawierającym materiał pobrany do badań diagnostycznych umieszcza się napis: „Materiał zakaźny! Nie otwierać w czasie transportu.”.

6. Pobrane próbki bez zbędnej zwłoki, nie później niż przed upływem 24 godzin od pobrania, przesyła się bezpośrednio do laboratorium.

7. Pobrane i przesyłane próbki należy przechowywać i transportować w temperaturze poniżej 0 °C.

8. Do każdej przesyłki próbek do badań diagnostycznych dołącza się pismo przewodnie.

II. Rodzaj próbek pobieranych do badań diagnostycznych od rodzin pszczelich niewykazujących objawów klinicznych zgnilca amerykańskiego pszczoł w pasiekach wyznaczonych jako ognisko choroby oraz sposób ich pobierania i wysyłania

1. Do badań diagnostycznych od rodzin pszczelich niewykazujących objawów klinicznych zgnilca amerykańskiego pszczoł w pasiekach wyznaczonych jako ognisko choroby pobiera się próbki miodu lub zapasów pokarmu, a w przypadku ich braku próbki:

- 1) wosku lub
- 2) pszczoł, lub
- 3) osypu.

2. Próbki miodu lub zapasów pokarmu w ilości co najmniej 40 ml powinny być pobrane indywidualnie, bezpośrednio z pni pszczelich.

3. Miejscem, z którego zaleca się pobieranie próbek miodu lub zapasów pokarmu z pnia pszczelego, są komórki plastrów położone w pobliżu czerwiu.

4. Próbki miodu lub zapasów pokarmu z pnia pszczelego należy pobierać jednorazowymi łyżeczkami lub szpatułkami.

5. Próbki miodu lub zapasów pokarmu z pnia pszczelego pobiera się w szklane lub plastikowe, sterylne pojemniki, zamykane szczelnym przykryciem zabezpieczającym przed wyciekami zawartości, wraz z łyżeczką lub szpatułką, które mogą być przechowywane w temperaturze pokojowej lub w lodówce.

6. Próbki wosku powinny być pobrane indywidualnie, bezpośrednio z pustych plastrów z pni pszczelich w postaci wycinków o powierzchni co najmniej 200 cm².

7. Próbki wosku umieszcza się w opakowaniu papierowym, a następnie w zewnętrznym opakowaniu tekturowym lub plastikowym.

8. Próbki wosku mogą być transportowane i przechowywane w temperaturze pokojowej.

9. Próbki pszczoł, składające się z co najmniej 30 pszczoł, pobiera się z plastrów z czerwiem przez ich strząsanie lub zmiatanie do pojemników.

10. Pobrane do pojemników pszczoły uśmierca się przez zamrożenie lub uśpienie i umieszcza w papierowym lub tekturowym opakowaniu, które przechowuje się i przewozi w temperaturze poniżej 0 °C. Dopuszczalne jest przechowywanie i przewożenie tych pszczół w szczelnym pojemniku, w roztworze etanolu 70 %.

11. Próbki osypu, w ilości co najmniej 200 ml, pobiera się z dna ula i umieszcza w papierowym opakowaniu, które przechowuje się i przewozi w temperaturze poniżej 0 °C.

12. Do każdej przesyłki próbek do badań diagnostycznych dołącza się pismo przewodnie.